

Vyšla kniha o tristoročnej minulosti

Pred niekoľkými týždňami vydala Miestnohistorická nádacia v Sejdi (Szód) významné dielo v rozsahu 280 strán, ktoré sa zaobrá Slovákmi z tohto sídla Peštianskej župy v priebehu minulých troch storočí, ako aj o miestnych súvislostiach pred 69 rokmi uzavretej medzištátej dohody medzi Československom a Maďarskom o výmene obyvateľstva.

Jeden člen autorskej dvojice **Gyula Volentics** je miestny výskumník, kedy druhý autor **Ján Volentič** sa na základe spomínanej dohody presídlil spolu so svojimi rodičmi zo Sejdu do Podunajských Biskupíc.

V prvej kapitole sa uvádzajú početné tabuľky s mnohými údajmi o pôvode a skladbe obyvateľov od konca 17. storočia po súčasnosť. Tu možno nahliadnuť do obdobia osídlenia po tureckom obsadení, do štúdia troch etáp osídlovania v rokoch 1687–1800 a do postupne vzrastajúceho poslovenčenia skoršieho čisto maďarského sídla. Za dôležité považovali autori uviesť aj z matriky 16–18. storočia vybrané slovenské, maďarské a nemecké priezviská.

Druhá kapitola sa zaobrá používaním národnostného jazyka v uplynulých storočiach. Tu nájdeme slovenské názvy chotárov obce s maďarským vysvetlením, ako aj dialektické zmeny používania miestneho národnostného jazyka a písomníctva.

V nasledujúcej časti autori spracovali tabuľkové údaje v rokoch 1946–1948 presídlených osôb a racionálne dôvery, aj skúsenosti z presídlovania. Publikácia venuje značný rozsah tejto, z pohľadu miestnych Slovákov významnej udalosti 20. storočia, pretože obyvatelia Sejdu do vydania knihy vedeli veľmi málo o menoslove a počte presídlených spoluobčanov. V maďarskom štátnom archíve nájdené údaje v Bratislave žijúci spoluautor po sedemročnej húževnej a vytrvalej práci v značnej miere doplnil.

Slovákov v Sejdi

obyvateľstva obce po 2. svetovej vojne predstavuje počet presídlených Slovákov významný podiel (18%), preto možno konštatovať, že sa autorom podarilo zaznamenať ešte v poslednej chvíli jednu dôležitú udalosť v novodobých dejinách Sejdu.

V poslednej časti sa môžeme dočítať o desaťročiach nasledujúcich po výmene obyvateľstva a o dnešnej situácii Slovákov v obci. Tu sa rozoberajú príčiny zrýchlenej assimilácie a pomádarčovania mien a priezvisiek. Uvedené sú ďalej rodinné prezývky s poukázaním na slovenské korene, činnosti zamerané na uchovávanie slovenských tradícií a ešte živé národnostné verše, nárečové povedačky a výše tridsať slovenských ľudových piesní s maďarským aj slovenským textom spolu s notami.

Po prečítaní obsahu knihy je zrejmé, že každodenný osobný a spoločenský život Slovákov a Maďarov v historickom meradle bol všestranne prepojený. Obdobie výmeny obyvateľstva sa považuje za jeden z najbolestnejších a najcitolivejších bodov slovensko-maďarských vzťahov. Toto obdobie je možné čitateľom najlepšie priblížiť cez osudy dotknutých ľudí a menších komunit. Jeden zo spoluautorov v tomto už historickom období výmeny obyvateľstva sa presídlil ako študent z obce Sejd na Slovensko. Autori sa podujali aj na to, aby širšie poodhalili nielen udalosti bezprostredne predchádzajúce výmene obyvateľstva, ale aj niektoré súvislosti slovensko-maďarského historického spolužitia. Nad rámec miestneho výskumu dejinných udalostí vznikla analytická štúdia, ktorá môže byť užitoč-

A SZLOVÁKSÁG HÁROMSZÁZ ÉVE
ÉS AZ 1946. ÉVI LAKOSSÁGCSERE SZÖDÖN

SZÓDI HELYTÖRTÉNETI FÜZETEK 6.

autor

ná nielen pre miestnych čitateľov, ale aj pre ľudí, ktorých zaujíma táto téma.

Knihu si možno objednať v nadáciu na emailovej adrese: helytortenetszod@invitel.hu.

Štefan Bottyányi (Sejd)